Suunnitteluosasto/Suvi Ritola 14.5.2021

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

HE 66/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkelakien ja kansaneläkelain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia perhe-eläketurvaan. Eläketurvakeskus on ollut mukana hallituksen esitysluonnoksen valmistelussa. Eläketurvakeskus pitää ehdotuksia kannatettavina ja pitää tärkeänä, että perhe-eläkelainsäädäntöä uudistetaan vastaamaan yhteiskunnassa tapahtuneita muutoksia.

Eläketurvakeskuksen näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä esitetyt ehdotukset parantavat lasten ja lapsiperheiden asemaa. Uudistuksen myötä perhe-eläkkeen määrä kokonaisuudessaan ei enää riippuisi lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen. Eläketurvakeskus pitää kannatettavana etuuksien kohdentamista lapsiperheille.

Leskeneläke turvaa edellytykset täyttävän lesken tilannetta erityisesti silloin, kun oma työeläke on jäänyt pieneksi suhteessa aviopuolison ansaitsemaan eläkkeeseen. Avioliitossa elävien osuuden pienentyessä ja naisten oman työeläkkeen tason parantuessa leskeneläkkeen merkitys vähenee. Leskeksi myös jäädään yhä myöhemmin, ja leskeneläkkeen keskimääräisen keston arvioidaan lyhenevän tulevaisuudessa. Yli 10 vuotta leskenä eläville määräaikaisuus voi tarkoittaa muiden etuuksien tarpeen lisääntymistä.

Uudistus turvaa ennen vuotta 1975 syntyneiden leskien aseman säilyttämällä heille nykyisten säännösten mukaisen pysyvän leskeneläkkeen. Nykyisiä leskeneläkkeitä maksetaan siis vielä pitkään, ja leskeneläkkeen määräaikaisuuden vaikutukset näkyvät pääosin vasta vuosikymmenten päästä.

Leskeneläkkeitä on muutettu määräaikaisiksi myös muiden Euroopan maiden lakisääteisissä eläkejärjestelmissä. Myös tarveharkintaisuus on lisääntynyt. Leskeneläkkeeseen voi muissa pohjoismaissa olla oikeus myös avopuolisoilla.

Uudistuksen arvioidaan pienentävän työeläkemenoa 2040-luvun jälkeen. Tätä ennen työeläkemenon arvioidaan hieman kasvavan avopuolison leskeneläkeoikeuden ja lapseneläkkeen muutosten seurauksena.

Eläketurvakeskus
Suunnitteluosasto

Suvi Ritola